

Til
kommunale
sagsbehandlere



Socialt frikort

Om målgrupper, visitering og it-løsning

December 2018

Folketinget har vedtaget lov om forsøg med socialt frikort, som træder i kraft 2. januar 2019, hvorefter udsatte borgere kan blive visiteret til et socialt frikort.

Formålet med socialt frikort er, at borgere med særlige sociale problemer i en forsøgsperiode i 2019 og 2020 har ret til at modtage et socialt frikort. Frikortet skal give udsatte borgere mulighed for at tjene op til 20.000 kr. skattefrit pr. kalenderår ved ordinært og ustøttet arbejde for virksomheder, offentlige myndigheder m.v., uden at indtægten fradrages i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser.

Det sociale frikort skal således give de mest udsatte borgere i samfundet bedre muligheder for at deltage i samfundets fællesskaber, bidrage og opleve værdi i hverdagen. Hensigten er desuden, at det sociale frikort tilskynder virksomheder til at tage et socialt ansvar ved at engagere udsatte borgere.

Denne pjece skal understøtte de sagsbehandlere, der skal visitere til sociale frikort, så det sikres, at alle målgruppens borgere, der kan drage nytte af frikort, også visiteres det.

Visitation i socialforvaltningen

Det er kommunerne, der skal visitere borgerne til ordningen med det sociale frikort. Det forventes, at praksis for visitationen følger tilsvarende praksis i serviceloven, idet målgruppen skal opfylde betingelserne for at kunne modtage hjælp eller støtte efter afsnit V i serviceloven.

Det skal understreges, at visitationen altid skal baseres på en konkret vurdering af den enkelte borgers situation, herunder ressourcer og behov. Et socialt frikort erstatter ikke øvrig støtte og tilbud til borgeren. Denne pjece ændrer ikke på kommunernes pligt til at give borgeren en indsats i overensstemmelse med øvrig lovgivning.

Med loven vil borgeren skulle visiteres til det sociale frikort på baggrund af en konkret individuel vurdering af, om den pågældende er i målgruppen for servicelovens ydelser og tilbud til voksne på baggrund af særlige sociale problemer, opfylder opholdskravet og er langt fra uddannelse og beskæftigelse. Det er ikke en betingelse, at vedkommende rent faktisk modtager en ydelse eller et tilbud.

Borgeren kan ved et afslag på at få socialt frikort påklage afgørelsen til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kommunalbestyrelsen udsteder et socialt frikort på baggrund af ansøgning

Der kan udstedes et socialt frikort til borgere med særlige sociale problemer, som

1. opfylder betingelserne om at kunne modtage hjælp eller støtte efter afsnit V i lov om social service,
2. hverken har været under ordinær uddannelse eller har haft arbejdsindkomst over 10.000 kr. inden for det seneste år forud for tilkendelsen af socialt frikort og
3. opfylder opholdskravet for ret til uddannelseshjælp eller kontanthjælp i § 11 i lov om aktiv socialpolitik.

Målgruppe og kriterier for visitering

Målgruppen for det sociale frikort er personer med særlige sociale problemer, der er socialt udsatte (fx pga. hjemløshed eller misbrug) eller har psykiske vanskeligheder (fx angst eller depression), og som opfylder betingelserne for at modtage hjælp eller støtte efter afsnit V i serviceloven på baggrund af dette.

Det kan både være borgere, der er visiteret til indsatser efter servicelovens afsnit V, og det kan være borgere, som af forskellige årsager ikke er blevet tilbudt eller har taget imod kommunens tilbud efter serviceloven.

Ovenstående afgræsning betyder, at personer med fysisk eller kognitivt handicap ikke er i målgruppen for det sociale frikort, medmindre de samtidig har særlige sociale problemer. Dermed kan borgere, der alene modtager hjælp efter servicelovens afsnit V som følge af et fysisk eller kognitivt handicap fx muskelsvind, synsbesvær eller demens, ikke blive visiteret til et socialt frikort, hvilket afgrænser målgruppen væsentligt.

Derudover er det en forudsætning, at personerne i målgruppen skal være langt fra beskæftigelse og uddannelse, således at man hverken har været under uddannelse eller har haft arbejdsindkomst over 10.000 kr. inden for det seneste år. Ligeledes skal personerne opfylde opholdskravet i § 11 i aktivloven. Det bemærkes, at opholdskravet i § 11 ændres pr. 1. januar 2019, og at ændringen har betydning for, hvem der kan visiteres til socialt frikort.

En social indsats med kobling til beskæftigelsesområdet

Det sociale frikort er en social indsats med kobling til beskæftigelsesområdet. Mange kommuner har allerede som led i beskæftigelsesindsatsen tæt kontakt til mange virksomheder og stor viden om det lokale arbejdsmarked, som kommunerne med fordel kan bruge, når det sociale frikort skal udbredes.

For at komme i mål med at få det sociale frikort ud at virke kan borgere med socialt frikort blive involveret i den allerede eksisterende virksomhedsrettede indsats, som jobcentrene udbyder i dag.

Særligt om ansættelsesforhold og udbetaling af feriepenge

Personer med et socialt frikort antages som udgangspunkt at være arbejdstagere, der udfører arbejde under instruktion, og de vil derfor være omfattet af samme rettigheder som øvrige lønmodtagere. Tilsvarende skal en arbejdsgiver, som ansætter en person efter ordningen om socialt frikort, leve op til de samme lovkrav som ved ansættelse af en person, som ikke er en del af ordningen, herunder også arbejdsmiljølovgivningen og arbejdsskadelovgivningen.

Kommunerne vil således i forbindelse med ansættelse af en person efter ordningen om socialt frikort have samme myndighedsforpligtelser i forholdet mellem arbejdstager og arbejdsgiver som ved ansættelse af en person, som ikke er en del af ordningen.

Ved ansættelsesforholdets ophør udbetales feriebetalingen for ikke afholdt ferie direkte til borgeren. Der skal være samtidighedsferie for borgere med socialt frikort, og feriebetalingen skal ved fratrædelse udbetales direkte til borgeren uden indberetning til indkomstregistret. Feriebetalingen er en del af indtægten på det sociale frikort og skal medregnes i denne.

Mulige udfordringer og barrierer ved ordningen

Ordningen om det sociale frikort har til hensigt at være let at anvende for både borgere og virksomheder. Hermed menes, at når en borger finder et job, som borgeren ønsker at udføre, eller hvis en virksomhed mangler arbejdskraft til en konkret arbejdsopgave, som typisk ellers ikke ville blive udført, så kan borgeren og virksomheden indgå en aftale med det samme.

Motivationen for borgerne til at indgå i et arbejdsforhold er udsigten til hurtig betaling for udført arbejde, som med socialt frikort kan udbetales kontant efter udført arbejde. Motivationen for virksomheden kan i høj grad handle om at få ordnet en arbejdsopgave med det samme og/eller profilere sig som en virksomhed, der tager et socialt ansvar (CSR). For at dette skal kunne lade sig gøre, skal

borgeren have et aktivt socialt frikort, som borgeren på forhånd er visiteret til af kommunen inden mødet med virksomheden.

Der kan være udfordringer forbundet med at få ovenstående til at fungere i praksis. Fx vil det fungere mest optimalt, hvis borgeren for at tage højde for sagsbehandlingstiden har ansøgt om at blive visiteret til et socialt frikort et stykke tid før det gode "møde" mellem borger og virksomhed, hvor der aftales et arbejdsforhold, finder sted. Det er dog ikke sikkert, at denne målgruppe vil være stærkt motiveret til at ansøge om et socialt frikort, der giver mulighed for at tjene et skattefrit beløb uden at have konkret job ved hånden.

Vejledende løsning: Forhåndsvisitation

For at imødekomme ovenstående problemstilling kan kommunen vælge at implementere en proaktiv indsats og udnytte den viden, som allerede eksisterer i kommunen. Den proaktive visiteringsindsats handler om at få borgere til at ansøge om at blive visiteret til det sociale frikort, uden at borgerne oplever en tung og bureaukratisk proces.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at nedenstående beskrivelse skal ses som inspiration til at komme i gang med implementeringen af ordningen om det sociale frikort snarere end en decideret vejledning til, hvordan det bedst gøres.

Ligeledes vedrører nedenstående vejledning alene borgere, som er "kendt" af kommunen i forvejen, dvs. borgere der allerede modtager en indsats efter afsnit V i serviceloven på baggrund af særlige sociale problemer, herunder psykiske vanskeligheder. Dette betyder, at borgere, der fx modtager en uvisiteret ydelse efter afsnit V, hvis eventuelle behov ikke er vurderet eller er beskrevet i anden sammenhæng, ikke indgår i den borgergruppe, som nedenstående omfatter.

1. Socialforvaltningen afdækker gennem udtræk fra kommunens fagsystem, hvilke personer der er i målgruppen for socialt frikort på baggrund af sociale kriterier. Kommunen kan også udvælge særlige grupper inden for målgruppen, fx personer der er tilknyttet tilbud om aktiv beskæftigelse, hvis kommunen ønsker at starte en mere afgrænset indsats.
2. Kommunen afholder informationsmøde(r) for målgruppen. Orientering og invitation til informationsmøderne kan fx ske ved, at den kommunale medarbejder, der har truffet afgørelse om en ydelse efter § 81 i serviceloven, informerer om det sociale frikort og om afholdelse af informationsmøde, når den kommunale medarbejder alligevel er i kontakt med borgeren.

Under informationsmødet kan kommunen give borgerne mulighed for at skrive sig på en liste, der vil skulle fungere som ansøgning til det sociale frikort. Dermed giver borgeren samtidig samtykke til, at socialforvaltningen fx kan bede beskæftigelsesforvaltningen om oplysninger om, hvorvidt borgerne opfylder de øvrige betingelser for at være i målgruppen for socialt frikort, såsom at borgeren er langt fra beskæftigelse og uddannelse samt overholder opholdskravet, jf. § 11 i aktivloven.

Tanken bag afholdelse af informationsmøde(r) for målgruppen er at effektivisere sagsbehandlingen, således at man samler en liste over interesserede borgere, som beskæftigelsesforvaltningen kan forholde sig til på én gang. I modsat fald vil der drypvist kunne komme ansøgninger. Det står kommunen frit for, om man ønsker at anvende denne model.

I den sammenhæng er det væsentligt, at kommunen forholder sig til eventuelle forbehold, som borgeren måtte have, for at jobcenteret bliver inddraget i ordningen om det sociale frikort. Dette kan med fordel blive forsøgt håndteret på de afholdte møder. Det kan fx også overvejes at holde et møde på et værested eller lignende for at møde borgeren, der hvor borgeren er.

3. Kommunen opretter de borgere, der er i målgruppen for et socialt frikort i den fælleskommunale it-løsning (se nedenfor), der er udviklet af KOMBIT. It-løsningen vil automatisk generere et 5-cifret Frikort-ID, som borgerne skal anvende, når de indgår en aftale med en virksomhed om at blive ansat.
4. De borgere, som på denne baggrund findes at være i målgruppen for socialt frikort, modtager en afgørelse i form af et brev eller anden form for skriftlig meddelelse, som kommunen almindeligvis anvender til at kommunikere til denne borgergruppe. I meddelelsen er borgerens 5-cifrede Frikort-ID angivet.
5. De borgere, der har modtaget en afgørelse med bevilling af et socialt frikort, vil herefter kunne blive ansat hos en virksomhed m.v. under ordningen efter lov om forsøg med socialt frikort.

Ordningen og it-løsning

Lov om forsøg med socialt frikort træder i kraft 2. januar 2019. Loven administreres af kommunerne via en fælleskommunal it-løsning, som KL og KOMBIT har ansvaret for. It-løsningen skal bruges af borgerne, virksomhederne og de offentlige myndigheder.

Kommunerne skal visitere borgerne til ordningen med det sociale frikort. Virksomhederne indberetter borgenes aktivitet. Borgerne identificerer sig ved

hjælp af et identifikationsnummer, der hænger sammen med det pågældende sociale frikort. Det er vigtigt, at både borger og virksomhed kan danne sig et overblik over det optjente beløb.

Hvordan udsteder kommunen et socialt frikort?

For at kunne udstede det sociale frikort skal borgeren på forhånd være visiteret til at modtage socialt frikort. Visitering og sagsoplysninger, herunder journalisering, registres i kommunernes fagsystem. Den udviklede it-løsning centrerer sig udelukkende om det, der skal registreres på det sociale frikort efter den forudgående visitation er afsluttet.

For at tilgå løsningen skal sagsbehandleren logge på www.socialtfrikort.dk med sin NemID-medarbejdersignatur. Når sagsbehandleren er logget på it-løsningen, kan sagsbehandleren registrere et socialt frikort ved at indtaste borgerens CPR-nummer og oprette et frikort. Ved oprettelse af et socialt frikort vil der automatisk blive oprettet to sociale frikort – et for 2019 og et for 2020.

Systemet danner automatisk et unikt 5-cifret frikortnummer, som sagsbehandleren skal udlevere til borgeren. Borgeren skal oplyse frikortnummeret ved ansættelse i en virksomhed.

Når frikortet er oprettet, vil sagsbehandleren få vist frikortets restsaldo for 2019 og 2020. Restsaldoen udgør det beløb, som borgeren kan tjene skattefrit, uden at det får konsekvenser for øvrige ydelser.

Som sagsbehandler vil man løbende kunne følge bevægelser på kortet ved enten at slå borgerens CPR-nummer op eller indtaste det 5-cifrede Frikort-ID. Med bevægelser menes borgerens ansættelsesforhold, udbetalinger og kontakter på den eller de virksomheder, som borgeren har udført arbejde for.

For yderligere information

Alt vejledningsmateriale, herunder lovgivningen om ordningen om det sociale frikort kan findes på hjemmesiden:

www.socialstyrelsen.dk/socialtfrikort



**Børne- og
Socialministeriet**

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. +45 3392 9300